

СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ COVID-19: ДОСВІД ПОЛЬЩІ

ОКСАНА КРАВЧИНА

*науковий співробітник
відділу компаративістики інформаційно-освітніх інновацій
ІТЗН НАПН України*

Ключові слова: дистанційне навчання, технології дистанційного навчання, COVID-19.

Через шість місяців після спалаху пандемії COVID-19 ЮНЕСКО видала «Кроткий опис політики: Освіта в епоху COVID-19», в якій зазначено, що пандемія COVID-19 привела до найбільшого за всю історію збою у функціонуванні систем освіти, яка торкнулася майже 1,6 мільярда учнів з більш ніж 190 країн світу на всіх континентах. Закриття шкіл та інших освітніх установ торкнулося майже 94 відсотків світового контингенту учнів, причому в країнах з низьким рівнем доходу і з рівнем доходу нижче середнього цей показник становить 99 відсотків. В даному документі акцентовано увагу на посиленні проблеми нерівності в сфері освіти спричиненої кризою, яка не дозволяє значній кількості дітей, молодих людей і дорослих, проживаючих в бідних або сільських районах продовжувати навчання [1]. Одночасно слід зазначити, що криза стала стимулом для інновацій в сфері освіти. Для забезпечення безперервності навчання та професійної підготовки застосовуються сучасні інформаційно-цифрові технології: від радіо- і телетрансляцій до надання комплектів матеріалів для навчання вдома. Корисним є досвід Польщі, яка організувала навчальний процес під час пандемії з перших днів запровадження карантину.

Так у Польщі з березня 2020 року всіх учнів відпустили додому, а школи та коледжі для безпеки закрили. Для забезпечення функціонування системи освіти під час карантину було прийнято низку нормативно-правових актів: Постанова Міністра національної освіти від 11 березня 2020 року про тимчасове обмеження функціонування підрозділів системи освіти у зв'язку з запобіганням, протидією та боротьбою з COVID-19, Постанова Міністра національної освіти від 20 березня 2020 року про внесення змін до Положення про тимчасове обмеження функціонування підрозділів системи освіти у зв'язку з запобіганням, протидією та боротьбою з COVID-19, Положення Міністра національної освіти від 3 квітня 2020 року про внесення змін до Положення про тимчасове обмеження функціонування підрозділів системи освіти у зв'язку з запобіганням, протидією та боротьбою з COVID-19, Постанова Міністра національної освіти від 10 квітня 2020 року про внесення змін до положення про тимчасові травми функціонування підрозділів освітньої системи у зв'язку з запобіганням, протидією та боротьбою з COVID-19, Постанова Міністра національної освіти від 11 березня 2020 року про тимчасове обмеження функціонування системи освіти у зв'язку з профілактикою та протидією COVID-19. В той же час з перших днів карантину в Польщі розпочалося дистанційне навчання, оскільки з 25 березня прийнято рішення про обов'язкове виконання базової навчальної програми враховуючи карантинні заходи в країні. Вчителям було необхідно адаптуватися до нових форм роботи з учнями: проводити уроки в онлайн режимі, перевіряти знання учнів та ставити оцінки. Міністерство національної освіти розробило правові норми, що дозволяють організувати дистанційну освіту. Оскільки дистанційне навчання вимагає використання нових інструментів та зовсім інших методів навчання, ніж раніше була створена електронна платформа навчання [2], за допомогою якої організація дистанційного навчання стала простішою та доступнішою. Так на платформі розміщені допоміжні матеріали для організації дистанційної освіти, а саме: бюлетені, посібники, найкращі практичні матеріали, електронні версії підручників та навчальних матеріалів тощо.

Великою проблемою стало забезпечення учнів з бідних сімей та з віддалених районів проживання відповідним обладнанням та доступом до Інтернету. Так, наприклад в маленькому містечку Сейни на сході Польщі вирішили надати таким учням ноутбуки та

планшети і забезпечити доступ до мобільного Інтернету, щоб вони мали змогу брати участь у віддалених уроках. Допомога була надана в рамках програми "Віддалена школа", започаткованої у Європейському Союзі з метою підтримання безперервності освіти.

Організація дистанційного навчання за відносно короткої проміжок часу виявилася непростю проблемою. Викладання в Інтернеті відбувається за різноманітними програмами, рішення щодо вибору програм навчання приймається навчальним закладом. Одним з найпоширеніших комунікаторів є електронний журнал - LIBRUS Synergia [3]. Дану платформу на сьогодні обрали 7700 освітніх установ Польщі. За допомогою даної платформи забезпечується контакт між учителями, учнями та батьками. Система пропонує для роботи вчителя такі модулі як: організація онлайн-уроків для учнів (функція працює із зовнішніми безкоштовними платформами, такими як Google G Suite, Microsoft Office 365, Zoom або Cisco Webex); планувальник уроків (дозволяє швидко та легко підготувати урок та систематично та організовано надавати учням матеріали до нього); домашнє завдання та проекти (дозволяє призначити домашнє завдання учням, завантажити файли з необхідними матеріалами та зібрати файли із готовими роботами від учнів, а також пропонує просту форму для швидкого введення оцінок); повідомлення з додатком (дозволяє спілкуватися з учнями та батьками за допомогою листування); розклад (ведення записів щодо уроків, подання матеріалів від учнів, учні класу можуть перевіряти заплановані дати та оперативно реагувати); шкільні оголошення (шкільний персонал, школярі та їх батьки інформуються про тимчасову форму навчання: традиційну, гібридну або дистанційну. Інформацію можна отримувати як через веб сайт так і через мобільний додаток Librus); віртуальний диск та шкільні файли (розміщення документів, матеріалів, розпоряджень, процедур, інструкцій та відповідно доступ до них певної категорії споживачів: адміністративний персонал, вчителі, батьки. Директор може управляти за допомогою автоматичного нагляду за ключовими напрямками роботи школи, а саме: аналізувати журнали, шукати прогалини, автоматично перевіряти прогрес із впровадження основної навчальної програми, отримувати та представляти результати у вигляді чітких діаграм та звітів. Дана система забезпечує швидкий доступ до інформації про учня для батьків (відстеження навчального прогресу, спілкування зі школою).

Наступний ресурс це безкоштовна освітня платформа «Універсальність» (пол. Universality) [4] – інструмент для онлайн, офлайн та гібридного навчання. Платформа, рекомендована Міністерством оцифрування для проведення занять. Дозволяє проводити уроки, додавати групи, ставити оцінки та спілкуватися з учнями всередині груп. Через платформу вчитель отримує доступ до готових завдань і має можливість розміщувати особисті приватні завдання, може використовувати відкриті, автоматично перевірені тестові завдання.

Користувачі освітньої платформи Dzwonek.pl [5] мають можливість використовувати безкоштовні та платні електронні підручники та інтерактивні вправи. Функціональні можливості цього порталу дозволяють керувати школами, класами, розподіляти завдання та надсилати власні матеріали у вигляді домашніх завдань та тестів, а також отримувати детальні звіти викладача для оцінки стану знань та успіху учнів. Під час кризи для дистанційного навчання потрібні відповідні навчальні матеріали, тому бібліотека на платформі розширила ресурси для учнів з основної навчальної програми з таких предметів: математика, фізика, хімія, біологія та іноземні мови. Інструменти та матеріали були включені Міністерством оцифрування до списку рекомендованих польським учням та вчителям для дистанційного навчання.

Безкоштовно створювати власні освітні ресурси та використовувати понад шістьсотні мультимедійних уроків, створених польськими вчителями можна на веб-сайті: www.eKreda.pl. Кожна сторінка в редакторі складається з різних типів модулів - вправ, текстів, малюнків, анімацій чи відео. Ресурси, опубліковані у сховищі, можна легко завантажити у Facebook та Twitter. Завдяки цій опції, інтерактивні ресурси, які отримали визнання користувачів платформи eKreda, просуваються у соціальних мережах та стають доступними для широкої аудиторії. Ресурси, створені на порталі eKreda, можна використовувати різними способами: як презентацію для всього класу безпосередньо на сайті eKreda; наданням учням посилань на створені ресурси для використання їх для навчання; розмістивши їх на веб-сайті школи, ресурси можна завантажити як пакети SCORM та

імпортувати до системи управління навчанням (LMS); використовуючи освітню платформу Dzwonek.pl, сумісну з веб-сайтом eKreda; публікуючи свої ресурси у сховищі для використання іншими користувачами.

В мережі розміщено багато готових освітніх ресурсів, безкоштовні інструменти для створення мультимедійних навчальних матеріалів, публікації для спільного використання освітніх ресурсів, спілкування та співпраці в Інтернеті, а також створення віртуальних класів та курсів. Серед таких ресурсів можна виділити ресурс для вчителів, розроблений компанією Young Digital Planet SA - веб-сайт Teacher.pl [6], на якому пропонуються біля 16 000 різних матеріалів, серед яких інтерактивні завдання, анімація, фільми, ілюстрації, слайд-шоу, моделювання, ігри, карти, уроки учнів та вчителів, інструменти для створення мультимедійних презентацій і завдань та контролю результативності досягнень учнів. Ще один ресурс Scholaris [7] - це портал знань для вчителів із безкоштовними електронними навчальними ресурсами (містить майже 28 000 інтерактивних матеріалів) для всіх етапів навчання. Це проект реалізований Центром розвитку освіти в рамках Оперативної програми «Людський капітал», що співфінансується Європейським соціальним фондом, а також Scholaris є частиною державної програми розвитку компетенцій учнів та вчителів щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій - Digital School. Матеріали розміщені на порталі розроблені відповідно нової базової навчальної програми та сумісні з усіма інтерактивними дошками та іншими пристроями, наприклад, планшетами. Вчителю пропонують підтримку при підготовці інтерактивних занять, надаючи готові та перевірені навчальні матеріали для різних рівнів навчання (від дитячого садка до середньої школи), серед яких плани уроків, вправи, тексти, анімації, слайди, моделювання, дидактичні ігри, фільми тощо.

Вищезазначене дозволяє відмітити, що освітні ресурси, що фінансуються державою є відкритими освітніми ресурсами. Це особливо важливо на сьогодні, коли перехід на онлайн-навчання здійснюється в найкоротші терміни, вчителі змушені організовувати навчальний процес за допомогою дистанційних технологій навчання на основі різних способів доставки електронного контенту і доступних інструментів комунікації, створювати інформаційно-цифрове середовище. Особливо важливим є наявність вчителів, які мають досвід використання інструментів онлайн-навчання і сервісів підтримки учнів.

Слід зазначити, що онлайн-навчання неможливо без відповідної інфраструктури, яка вимагає значних інвестицій, включаючи платформи онлайн-навчання, якісні онлайн-курси, що забезпечують ефективне навчання і підтримку навчаються в онлайн-середовищі.

Список використаних джерел

1. Policy Brief: Education during COVID-19 and beyond. URL:https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/08/sg_policy_brief_covid-19_and_education_august_2020.pdf (дата звернення: 25.03.2021).
2. Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej. URL:<https://epodreczniki.pl/> (дата звернення: 25.03.2021).
3. LIBRUS Synergia. URL:<https://www.librus.pl/produkty/librus-synergia/szkola/> (дата звернення: 25.03.2021).
4. Universality. URL:<https://universality.io/edukacja/> (дата звернення: 25.03.2021).
5. Dzwonek.pl. URL:www.dzwonek.pl (дата звернення: 25.03.2021).
6. Teacher.pl. URL:<http://nauczyciel.pl/> (дата звернення: 25.03.2021).
7. Scholaris. URL:<https://www.scholaris.pl/> (дата звернення: 25.03.2021).